

KREDYT I POŻYCZKA



Aktywność: Co wspólnego mają balon i kredyt?

W życiu zdarzają się sytuacje, w których chcielibyśmy „zgłosić nieprzygotowanie.” W szkole to możliwe, ale w prawdziwym życiu nie zawsze. Czasami na różne potrzeby życiowe odpowiedzią są rozwiązania, które oferują banki. Ważne jest, aby umieć z nich mądrze korzystać i dobrze policzyć, ile to będzie kosztowało.



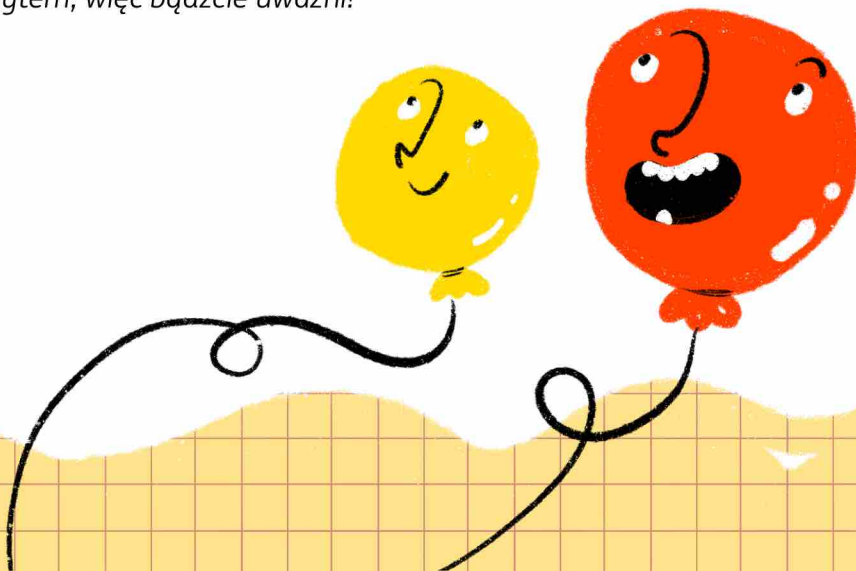
Na dobry początek...

Rozpocznij zajęcia od nadmuchiwanie balonu. Następnie wykorzystaj go do powitania uczniów. Poproś, aby podawali sobie balon z rąk do rąk, wypowiadając przy tym różne pozdrowienia, jak „cześć,” „dzień dobry,” „hej,” czy „witaj.” Gdy wszyscy zostaną zaangażowani, ponownie weź balon do rąk i zadaj pytanie: **Co łączy balon z kredytem lub pożyczką?**

Przyjmij wszystkie pojawiające się odpowiedzi.

Następnie wyjaśnij, że **„regulujemy wielkość balonu stosownie do naszych możliwości i potrzeb, podobnie jak pożyczkę czy kredyt. Robimy to, aby bez zbytniego obciążenia dla domowego budżetu sfinansować nasze plany”.**

Na zakończenie przebij balon i powiedz: **„Aby nasz budżet nie pękł, jak ten balon, musimy działać rozważnie i korzystać z dostępnych narzędzi finansowych w mądry sposób”.** Zasugeruj, że w trakcie zajęć powrócicie do balonu i odkryjecie jeszcze jedną jego cechę wspólną z kredytem, więc bądźcie uważni!





CZY WIESZ, ŻE...?

Jest ważna różnica między kredytem a pożyczką.

Pożyczka to pieniądze, które można przeznaczyć na dowolny cel – na to, czego aktualnie potrzebujesz. Pożyczki mogą udzielić różne osoby i instytucje, np. banki, osoby prywatne, parabanki czy SKOK-i.

Kredyt udzielany jest wyłącznie przez banki i musi być przeznaczony na konkretny cel, zapisany w umowie. Spłacasz go w ratach, które mogą być równe lub malejące. Ciekawostką jest, że raty malejące nazywane są czasem ratami „balonowymi.” Oznacza to, że na początku spłacasz większą kwotę, a później raty stają się coraz mniejsze, w miarę jak maleje zadłużenie.

Innym rozwiązaniem jest skorzystanie z **debetu** na koncie. To produkt kredytowy, który działa podobnie do kredytu, z tą różnicą, że dopóki nie wydasz pieniędzy z przyznanego limitu, nie płacisz odsetek. Jeśli jednak skorzystasz z części lub całości debetu, odsetki naliczane będą aż do momentu pełnej spłaty. Debet, czyli limit w koncie, jest bezpośrednio połączony z Twoim rachunkiem. Oznacza to, że **każdy wpływ pieniędzy na konto automatycznie zmniejsza zadłużenie i spłaca debet.**

Brzmi skomplikowanie? Pokażmy to na przykładzie:

Na koncie mamy 10 zł, mamy też przyznany limit (debet) w koncie w kwocie 500 zł. Do wypłaty został nam jeszcze tydzień, a pilnie musimy zrobić zakupy, które kosztują 100 zł. Płacąc za zakupy, wykorzystujemy 10 zł z naszych pieniędzy i 90 zł z limitu, co oznacza, że do czasu otrzymania wypłaty, bank naliczy nam odsetki od 90 zł, czyli będzie je naliczał przez 7 dni. Produkt ten jest bardzo podobny do kredytu, ale jest on zwykle rozwiązaniem w sytuacji, kiedy spotka nas nieprzewidziany wydatek, a nie możemy czekać na rozpatrzenie wniosku kredytowego i na jego wypłatę. Może też być on tańszy od kredytu, ponieważ płacimy odsetki tylko za dni, kiedy korzystaliśmy z pieniędzy, które zostały nam przyznane.

Kto pyta, nie błądzi

Poproś uczniów, aby zastanowili się nad kilkoma pytaniami, które pobudzą ich ciekawość i wprowadzą w tematykę kredytów oraz pożyczek:

 Czym jest RRSO? – to skrót często pojawiający się w reklamach, ale co tak naprawdę oznacza?

 Co to jest "zdolność kredytowa"? – dlaczego nie każdy może otrzymać kredyt?

 Ile zapłacimy za kredyt? – czy kredyt kosztuje tylko tyle, ile pożyczamy, czy może coś więcej?

→ Czym jest RRSO?

RRSO to Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania. Co kryje się pod tą nazwą? Wyjaśnimy to przykładem.

Zastanówcie się ile kosztuje klasowe wyjście do kina? Zapiszcie na tablicy szacowany wydatek dla jednej osoby. Następnie zapoznajcie się z poniższym tekstem.

Koszt biletu to nie wszystko. Wyjście do kina zwykle wiąże się z innymi wydatkami. Po pierwsze musicie do niego dojechać. Po drugie w samym kinie fajnie jest zjeść przekąskę i popić ją napojem. Ostatecznie po seansie miło jest pójść z przyjaciółmi na pizzę/lody. Zatem dla Was to jest tylko wyjście do kina. Dla rodzica całkowity koszt to nie tylko bilet, a to wszystko na co jeszcze muszą wam dać pieniądze. Podobnie rzecz wygląda w przypadku zaciągnięcia pożyczki czy kredytu. Tu również występują dodatkowe koszty, które zawierają się w RRSO.

W jakich jeszcze sytuacjach występują dodatkowe koszty?

→ Co to jest "zdolność kredytowa"?

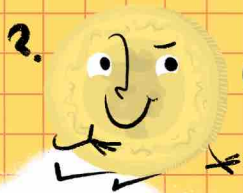
Zdolność kredytowa to coś, co bank sprawdza, zanim zdecyduje, czy może pożyczyć Ci pieniądze. Bank chce się upewnić, że będziesz w stanie spłacić pożyczone pieniądze w terminie. Sprawdza, ile zarabiasz, jakie masz wydatki, i czy masz już inne pożyczki. Jeśli bank uzna, że możesz bez problemu spłacić kredyt, wtedy go dostaniesz. Jeśli nie, to może Ci go nie dać, bo nie będzie pewny, czy dasz radę spłacić dług.

→ Ile zapłacimy za kredyt?

Kredyt kosztuje więcej niż tylko to, co pożyczamy. Oprócz oddania całej kwoty, którą dostaniesz, musisz też zapłacić odsetki. To dodatkowe pieniądze, które są jak "opłata" dla banku za to, że pożyczył Ci pieniądze. Czasem są też inne opłaty, na przykład za przygotowanie umowy. Dlatego ostatecznie spłacasz więcej niż pożyczyłeś.

Bądź uważny

Czy wiesz, że jeśli spóźnisz się ze spłatą raty kredytu, mogą zostać naliczone dodatkowe opłaty?
Zawsze warto pamiętać, ile wynosi rata i kiedy trzeba ją zapłacić, aby uniknąć problemów.



CHCĘ WIEDZIEĆ WIĘCEJ

Aby zaciągnąć kredyt lub pożyczkę z ratą malejącą (balonową), trzeba mieć **wyższą zdolność kredytową**. Oznacza to, że trzeba zarabiać miesięcznie więcej niż w przypadku kredytu z ratą stałą. Dlaczego? Ponieważ w początkowej fazie spłaty kredytu rata malejąca jest znacznie wyższa niż w przypadku raty stałej. Z czasem jednak ta rata maleje, co może ułatwić spłatę w kolejnych miesiącach.

Pamiętaj, że przed podjęciem decyzji o takim kredycie warto dokładnie przemyśleć, czy budżet wytrzyma większe wydatki na początku!

Przy wcześniejszej spłacie kredytu należy się proporcjonalny zwrot prowizji. Jeśli kredyt zostanie spłacony szybciej, bank przelicza, ile prowizji została zapłacona przy zaciąganiu kredytu lub pożyczki, i zwraca część tej kwoty za „miesiące”, które zostały nadpłacone. Dodatkowo, koszt Rzeczywistej Rocznej Stopy Oprocentowania (RRSO) może się zmniejszyć, co oznacza, że zapłaci się mniej za kredyt. To korzystna opcja dla osób mających możliwość wcześniejszej spłaty!

Kredyt lub pożyczkę można ubezpieczyć na wypadek różnych sytuacji, takich jak śmierć, choroba czy utrata pracy. Ważne jest, aby zawsze przeczytać, co dokładnie obejmuje ubezpieczenie oraz **Ogólne Warunki Ubezpieczenia (OWU)**. To dokument, który mówi, co jest w ubezpieczeniu, a co nie jest chronione. Dzięki temu można uniknąć niespodzianek w przyszłości i wiedzieć, na co można liczyć w trudnych chwilach. Pamiętaj, że zrozumienie tych informacji jest naprawdę ważne!

Zanim bank udzieli kredytu lub pożyczki, przeprowadza analizę różnych czynników. Oprócz **badania zdolności kredytowej** na podstawie dochodu oraz historii spłat zobowiązań w Biurze Informacji Kredytowej (BIK) i **terminowości płatności za prąd czy telefon** w Biurze Informacji Gospodarczej (BIG), bank ocenia klientów za pomocą tzw. **oceny scoringowej**.

Jest to metoda, która pozwala na sprawdzenie wiarygodności kredytobiorcy. Bank bierze pod uwagę różne czynniki, takie jak stan cywilny, liczba osób na utrzymaniu, wiek, wykształcenie i zawód. Scoring kredytowy przedstawiany jest w formie punktów, podobnie jak oceny w szkole. Im więcej punktów, tym lepsza ocena, co zwiększa szanse na otrzymanie kredytu.



SPRAWDŹ TO



Zaproponuj uczniom aktywności oparte na edukacji rówieśniczej. Towarzysz im w zgłębianiu wiedzy, udzielając niezbędnych wskazówek, ale pozostawiając dzieciom rolę wiodącą.

Seria pytań i odpowiedzi

Podziel klasę na dwa równoliczne zespoły. Każdy zespół otrzyma zestaw kart z definicjami pojęć. Jeden z zespołów będzie miał za zadanie ułożyć maksymalną liczbę pytań dotyczących treści zawartych w definicjach. Drugi zespół powinien zapamiętać wyjaśnienia pojęć, aby móc odpowiedzieć na pytania zadawane przez drużynę przeciwną. Na wykonanie zadania przeznaczcie 5-10 minut. Po tym czasie przeprowadźcie rozgrywkę, w której będziecie zadawać

ZESTAW HASEŁ

Pożyczka
Kredyt
Kredyt hipoteczny
Odsetki
Marża

Prowizja
Debet w koncie
RRSO
Windykacja
Zdolność kredytowa

1. Pożyczka – to pieniądze, które można pożyczyć na różne cele, na przykład na nową zabawkę czy rower. Pożyczki mogą udzielać różne osoby lub instytucje, takie jak banki, osoby prywatne, a nawet firmy pożyczkowe, takie jak parabanki czy SKOK-i.

2. Kredyt – to pieniądze, które można dostać tylko od banków, a ich przeznaczenie musi być jasno określone w umowie. Kredyty spłaca się w ratach. Są dwa rodzaje rat: równe (gdzie płaci się zawsze taką samą kwotę) i malejące. Raty malejące, zwane też balonowymi, zaczynają się od wyższej kwoty, a z czasem stają się coraz mniejsze.

3. Kredyt hipoteczny – to specjalny rodzaj kredytu, który można wziąć na zakup lub remont domu, mieszkania czy działki. Taki kredyt zazwyczaj spłaca się przez długi czas, nawet do 35 lat, w zależności od wieku osoby, która go zaciąga.

4. Debet w koncie – to specjalny produkt, który łączy się z kontem osobistym i kartą, którą dostaje się do tego konta. Debet pozwala wydawać więcej pieniędzy, niż masz na koncie, czyli być „pod kreską”. Kiedy dostajesz wynagrodzenie, pieniądze najpierw pokrywają ten dług, a odsetki są pobierane co miesiąc. Aby spłacić debet, trzeba wpłacić całą kwotę od razu, nie można go spłacać w ratach.

5. Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO) – to całkowity koszt kredytu lub pożyczki. RRSO ma kilka składowych, takich jak: kapitał (kwota kredytu), odsetki i prowizja. Ważne: RRSO pokazuje, ile naprawdę zapłacisz rocznie za swoje zobowiązanie. Często można to zobaczyć w reklamach, ale jest podane małym drukiem, więc warto zwrócić na to uwagę!

6. Odsetki – to dodatkowe pieniądze, które płacisz co miesiąc razem z ratą lub od limitu debetu. Odsetki są naliczane za każdy dzień, a bank dolicza je raz w miesiącu do Twojego konta. Przy kredycie, na początku Twoja rata składa się z mniejszej części kapitału (kwoty, którą dostałeś) i większej części odsetek. W miarę jak spłacasz zobowiązanie, proporcje te się zmieniają, czyli coraz więcej płacisz za kapitał, a mniej za odsetki.

7. Marża – to część odsetek, która trafia do banku. Jest to stały koszt, który płacisz, kiedy korzystasz z kredytu, limitu w koncie lub karty kredytowej. Można to porównać do opłaty za korzystanie z „pieniędzy banku”.

8. Prowizja – to koszt związany z udzieleniem kredytu, który bank pobiera na początku. Może być dodana do kredytu, co oznacza, że zwiększa zobowiązanie, lub może być potrącona z kwoty, którą się otrzymuje. Na przykład, jeśli kredytobiorca bierze 10 000 zł i prowizja wynosi 2%, zostanie na konto 9 800 zł. Istnieje też możliwość, że prowizja zostanie pobrana z konta kredytobiorcy.

9. Zdolność kredytowa – zdolność kredytowa oznacza, że kredytobiorca musi spełniać pewne warunki. Na przykład, mieć stałe dochody, czyli regularnie zarabiać pieniądze z pracy. Zarobki muszą być na tyle wysokie, żeby mógł spłacać kredyt i jednocześnie mieć pieniądze na opłacenie rachunków oraz codzienne życie. Ważne jest też, żeby nie mieć innych długów, które nie są spłacane. Na zdolność kredytową wpływa również wiek oraz liczba osób w rodzinie kredytobiorcy.

10. Windykacja – to proces, który ma na celu odzyskanie długu. Jeśli kredytobiorca nie będzie spłacał kredytu, windykator, czyli osoba odpowiedzialna za odzyskanie pieniędzy, skontaktuje się z nim, aby pomóc w polubownej spłacie. Jeśli to się nie uda, sprawa może trafić do sądu. Informacje o niespłaconych długach będą widniały w rejestrach bankowych przez długi czas, co może wpłynąć na przyszłą zdolność kredytową kredytobiorcy. W konsekwencji w przyszłości może mieć trudności z uzyskaniem kredytu.

Zaproponuj uczniom rozszyfrowanie następujących akronimów: RRSO, OWU, KURDE, KNF, SKOK, BFG, BIK, BIG.

WYJAŚNIENIA SKRÓTÓW:

RRSO - rzeczywista roczna stopa oprocentowania

OWU - ogólne warunki ubezpieczenia, kluczowy dokument przy zawieraniu wszelkiego rodzaju umów ubezpieczeniowych, również tych do kredytów i pożyczek.

KURDE - Kwalifikowana Usługa Rejestrowanego Doręczenia Elektronicznego tzn. usługa Poczty Polskiej w ramach Q-Doręczeń. W skrócie coś jakby list polecony, tylko w formie mailowej.

KNF - Komisja Nadzoru Finansowego organ nadzorczy nad bankami oraz instytucjami świadczącymi usługi finansowe

SKOK - Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo Kredytowa. Instytucja świadcząca na rzecz swoich członków usługi finansowe, prowadzenie kont, udzielanie pożyczek i kredytów. Klienci SKOK-ów muszą być jednocześnie ich członkami, co zwykle wiąże się z jednorazową symboliczną opłatą za „wstąpienie”.

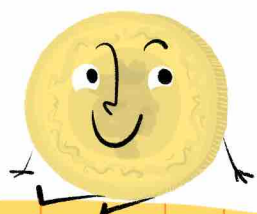
BFG - Bankowy Fundusz Gwarancyjny

BIK - Biuro Informacji Kredytowej stąd banki czerpią dane nt Twojej historii kredytowej, terminowości spłat rat i innych zobowiązań kredytowych nie tylko z banków, ale również z rozwiązań płatności odroczonych typu Allegro, Pay Po, Klarna, Twisto etc.

BIG - Biuro Informacji Gospodarczej, analogicznie jak w przypadku BIK-u, jednak tutaj są gromadzone dane nt terminowości opłacania rachunków za prąd, gaz, telefonię komórkową, kablówkę.

Następnie poproś o wykonanie zadania, w którym każdą literę swojego imienia zamieniają w skrótowiec. Podnosząc poziom trudności można przyjąć, że należy wykorzystać wyłącznie pojęcia związane z finansami.

Przykład: PIOTR:



P- ożyczka
I-nwestycja
O-dsetki
T-ransakcja
R-ata

Zadanie z gwiazdką

Przedstaw uczniom następujące zadanie tekstowe.



Pożyczasz od banku **10 000 zł** na **7 lat**. Korzystasz z promocji i nie płacisz prowizji, a kredyt jest oprocentowany na **5%** w skali roku. Ile odsetek zapłacisz w pierwszym miesiącu spłaty?

Oblicz przy założeniu, że miesiąc ma 31 dni i rok ma 365 dni.

Wykonaj niezbędne wyliczenia. Zaokrąglaj kwotę do 2 cyfry po przecinku.

- Kwota pożyczki = 10 000 zł
- Oprocentowanie = 5% = 0,05
- Liczba dni w miesiącu = 31
- Liczba dni w roku = 365
- 31/365 to proporcjonalnie czas trwania pierwszego miesiąca w skali całego roku

Odsetki w pierwszym miesiącu = kwota pożyczki * oprocentowanie w skali roku * okres pierwszego miesiąca

Odsetki = $10.000 \text{ zł} \cdot 0,05 \cdot 31/365 = 42,4657(\dots) \text{ zł} = 42,47 \text{ zł}$

Kredytowy zawrót głowy

Podział na zespoły: Poproś uczniów, aby wybrali jeden z czterech kolorów (np. czerwony, niebieski, zielony, żółty). Uczniowie, którzy wybiorą ten sam kolor, tworzą jeden zespół. W ten sposób powstaną cztery zespoły.

Zaproszenie do gry: Witam serdecznie w grze „Kredytowy zawrót głowy”!

Zasady gry:

- Każdy zespół ma do dyspozycji pionki i cztery żetony z odpowiedziami A, B, C, D.
- Przed rozpoczęciem gry ustawcie pionki przed pierwszym polem na planszy.
- Mistrz Gry (np. nauczyciel lub edukator) będzie czytał pytania oraz możliwe odpowiedzi.
- Kiedy usłyszycie pytanie, każdy zespół wybiera żeton z (ich zdaniem) prawidłową odpowiedzią i kładzie go na środku stołu. Pamiętajcie, żeby żeton był odwrócony tak, aby nikt nie widział, jaką odpowiedź wybrał dany zespół.
- Kiedy wszystkie zespoły będą gotowe, Mistrz Gry przeczyta prawidłową odpowiedź.
- Każdy zespół, który wskaże prawidłową odpowiedź, przesuwa się do przodu o jedno pole na planszy.

Zespół, który jako pierwszy dotrze do mety, wygrywa!

Gotowi na zabawę? Powodzenia!

(zał 2)

Propozycja pytań i odpowiedzi:

- 1 Jakie było najniższe oprocentowanie kredytów hipotecznych w Polsce
- 1 2,27%
- 2 4,30%
- 3 3,78%
- 4 5,16%

Funfact: Co wpłynęło na takie oprocentowanie?

Epidemia Covid 19 w Polsce spowodowała szybkie obniżenie stóp procentowych kredytów. Pandemia wpłynęła na pogorszenie sytuacji gospodarczej Polski i wielu jej mieszkańców. Zamknięto dużą część punktów usługowych, a wielu ludzi straciło miejsca pracy. Żeby utrzymać równowagę gospodarczą, obniżono stopy procentowe, a przy tym oprocentowanie kredytów hipotecznych.

1) Jakie było najwyższe oprocentowanie kredytów gotówkowych w Polsce

- 1 195%
- 2 10,8%
- 3 1015%
- 4 48,3%

Funfact: Co wpłynęło na takie oprocentowanie?

Pod koniec lat 80 w Polsce inflacja sięgała kilkudziesięciu procent w skali roku, a zobowiązanie kredytobiorców realnie malały (ich zadłużenia nie były już warte tyle samo, co wcześniej). Chcąc obniżyć poziom inflacji podniesiono oprocentowanie kredytów, co wpłynęło pozytywnie na ograniczanie nadmiaru pieniędzy z rynku.

2) Prowizję do kredytu możesz:

- 1 - Doliczyć do kwoty kredytu i spłacać w ratach;
- 2 - Zapłacić od razu po otrzymaniu kredytu;
- 3 - Odpowiedzi 1 i 2 są prawidłowe;
- 4 - Ani odpowiedź 1 ani 2 nie są prawidłowe.

3) Odsetki od kredytu naliczane są:

- 1 - każdego dnia;
- 2 - co tydzień;
- 3 - co miesiąc;
- 4 - co rok.

**4) RRSO nie obejmuje:**

- 1 - marży;
- 2 - prowizji;
- 3 - odsetek;
- 4 - koszt dojazdu do banku.

5) Oprocentowanie nominalne kredytu to:

- 1 Prowizja od udzielonego kredytu;
- 2 Wskaźnik procentowy uwzględniający wszystkie dodatkowe koszty związane z kredytem;
- 3 Koszt kredytu w ujęciu rocznym;
- 4 To samo co oprocentowanie rzeczywiste.

6) Oprocentowanie nominalne kredytu to:

- 1 Prowizja od udzielonego kredytu;
- 2 Wskaźnik procentowy uwzględniający wszystkie dodatkowe koszty związane z kredytem;
- 3 Koszt kredytu w ujęciu rocznym;
- 4 To samo co oprocentowanie rzeczywiste.

7) Wskaźnik wyrażający stosunek wszystkich zobowiązań finansowych do wysokości uzyskiwanych dochodów to:

- 1 DTI; (Debt to Income, czyli dług do dochodu.)
- 2 PKB (Produkt Krajowy Brutto);
- 3 Zdolność kredytowa;
- 4 WIBOR (Warsaw Interbank Offered Rate) .

8) Podczas udzielania zobowiązania bank przeprowadza tzw. ocenę scoringową. Na taką ocenę ma wpływ:

- 1 Metraż lokalu w którym mieszkasz oraz czy ma balkon;
- 2 Marka samochodu, który użytkujesz;
- 3 Twój stan cywilny;
- 4 Liczba zwierząt domowych, którymi się opiekujesz.

9) Jak jest możliwe maksymalne oprocentowanie twojego kredytu/pożyczki w przypadku braku spłaty?

- 1 25%;
- 2 Trzykrotność oprocentowania określona w umowie kredytu/pożyczki;
- 3 2- krotność stopy referencyjnej;
- 4 4-krotność stopy lombardowej.

10) Terminy płatności rat ustalasz w banku na podstawie

- 1 Wytycznych banku tj. 10,15, 20 etc;
- 2 Zawsze ostatniego dnia miesiąca;
- 3 Zgodnie z terminem wpływu Twojego wynagrodzenia na rachunek;
- 4 Zgodnie z twoją dyspozycją bank wyznacza termin spłaty.

11) Co może być wkładem własnym przy kredycie hipotecznym?

- 1 Ogródek działkowy rodziców;
- 2 Samochód osobowy;
- 3 Pieniądze wpłacone jako zaliczka;
- 4 Garaż lub miejsce parkingowe.

WIEM, POTRAFIĘ, DZIAŁAM

Celem tej lekcji jest zdobycie przez uczniów poniższych umiejętności i informacji:

- Uczniowie orientują się w terminologii finansowej.
- Wskazują różnicę między kredytem a pożyczką.
- Wiedzą czym jest zdolność kredytowa.
- Znają koszty zaciągnięcia pożyczki/kredytu.
- Poszerzają kompetencje językowe (w tym posługują się pojęciem akronim).
- Wskazują korzyści i zagrożenia wynikające z zadłużenia.
- Analizują posiadane dane matematyczne, sprawnie liczą.
- Dostrzegają użyteczność wiedzy.
- Myślą twórczo.
- Przestrzegają ustalonych zasad oraz zgodnie współpracują.

AUTORZY: Anna Pośpiech, Karolina Lesik, Aleksandra Malinowska